

[Korsgaard.]

mere eller mindre. Nu kan denne fuldkommen rigtige Fordeling jo ikke finde Sted; men vi kan jo springe og sige, at vi forlader det enkelte Menneske og gaar til det enkelte Land. Og da maa det som samlet Hele kunne siges, at de Mennesker, der lever i dette Land, maa have Lov at bruge de Vareenheder, som Landet selv fremstiller, naturligvis med fornødne Henlæggelser til fornøden Afskrivning, og helst ogsaa med dog nogen Kapitaloplægning, saaledes at Produktionsvirksomhederne, landsmæssig set, kan forøges. For mig kan der ikke være fjerneste Tvivl om, at saa meget, som man saaledes kan producere, har man Lov til at bruge.

Nu kan man sige, at det, der sker for Tiden, og som vel sker i stærkest Grad dels med Hensyn til England og dels med Hensyn til Amerika — maaske ogsaa med Hensyn til Tyskland, og endelig kunde vi jo ogsaa tage os selv med —, det er det, at de Markeder, de paagældende har haft, navnlig i lidet kultiverede Lande, tabes. Dér vil jeg gerne spørge, om dette, at saadanne Markeder tabes, kan oprettes ved, at vi ustandselig sætter vore Priser ned. Jeg tvivler noget derom, idet jeg ikke kan se rettere end, at gør vi det, bliver den naturlige Følge, at saa følger de andre med. Problemet maa her blive, om de paagældende Lande kan producere billigere og nogenlunde lige saa godt som vi.

Her henviser jeg til en Artikel, som stod for faa Dage siden i „Berlingske Tidende“, skrevet af Professor Wieth-Knudsen, hvori han gør gældende — og jeg tror med Rette —, at man bør ikke være blind for, at den overmaade store tekniske Udvikling, som har fundet Sted, hvorved Maskiner i saa høj Grad kan overtage et Arbejde, som der tidligere skulde Mennesker til, ret beset paa mange Maader favoriserer den lidet teknisk uddannede Nation, idet det at passe en Maskine i mange Tilfælde er et meget lettere Arbejde end at lave Tingene i Haanden.

Jeg maa altsaa hævde, at de Markeder, som vi og som Europa har tabt, vil neppe kunne vindes tilbage. Dette at have disse Markeder betød naturligvis to Ting. Det betød for det første, at vi fik en forøget Omsætning, som uden Hensyn til For-

tjeneste gjorde Produktionen mere rentabel og navnlig skabte en betydelig Beskæftigelse i det Land, hvor Produktionen fandt Sted. Men det betød tillige højst sandsynligt dette, at det paagældende Land solgte til den paagældende Nation med en ikke uvæsentlig Avance. Med andre Ord, Europas indtil nu forholdsvis høje Levestandard har i ikke uvæsentlig Grad beroet paa, at det dels har kunnet levere til oversøiske Lande, dels positivt har tjent derpaa.

Spørgsmaalet bliver da nu for mig, om de to Goder, som jeg tror er tabt for stedet, kan opvejes af noget. Og dér maa jeg for min Del hævde, at det kan de, og det bliver de. Det, der vil opveje Tabet, er det Arbejde, som grundlægges af Videnskaben og i de tekniske Laboratorier. Ingen vil vist nægte, at den tekniske Udvikling, som har fundet Sted, ganske særlig i de sidste 20—30 Aar, og som utvivlsomt slet ikke har naaet sin Ende, betyder, at hvert eneste Menneske, forsynet med det passende Redskab, nu kan lave saa langt flere Varer, end det kunde før. Det gælder altsaa ikke blot om, at man ved forøget Produktion kompenserer Tabet af Markeder. Men hvis Levefoden skal sættes op, maa ogsaa de tekniske Fremskridt være saa store, at de førnævnte Tab mere end kompenseres. Mulighederne herfor er til Stede; det er der for mig ikke fjerneste Tvivl om.

Hvis jeg da vil stille det Spørgsmaal: Hvorledes vil man økonomisk set kunne leve, om f. Eks. en Menneskealder — man skal jo helst ikke regne med de allerførste Aar, hvor det synes at ville blive svært at faa Tingene i Lave —, da kan jeg ikke nære den mindste Tvivl om, at der bliver Betingelser for, at Menneskeheden kan leve bedre og bedre. Men naturligvis kun under visse Forudsætninger.

Det, som nu er sket ude paa de oversøiske Pladser, er da for mig at se dette, at de store eksporterende Lande, England, Amerika og Tyskland, har mistet Markeder og neppe mere vil faa disse Markeder igen. Hvad maa de da gøre? Ja, det er efter min Mening selvfølgelig, at de maa sikre deres egne Hjemmemarkeder. Det maa naturligvis nødvendigvis blive Følgen af, at det, man kalder Verdensmarkedet, efter min bedste Overbevisning ikke mere eksisterer. Den simple Konsekvens heraf er for Danmarks